

Схема оцінювання тесту з української мови і літератури – 10 клас, 2024.

Тестові завдання	Правильні / можливі варіанти відповідей	Схема оцінювання
<p>1. Визначте тему та ідею прочитаної поезії. Відповідь запишіть двома реченнями.</p>	<p>Темою твору є зображення мрій поетеси про щасливе майбуття в осяйній країні, де не буде війн, деспотизму, кривди. Ідеєю твору є уславлення «красного, вільного» світу, «любові братньої» та осуд насильства, жорстокості, несправедливості. <i>(Можливі інші варіанти)</i></p>	<p>Усього 4 б.: по 2 б. за правильну відповідь, яка розкриває тему, ідею поезії; 1 б. за формулювання, яке частково відбиває тему; 0 б. – за формулювання, яке суперечить темі поезії, її ідеї чи відсутність відповіді.</p>
<p>2. Як ви розумієте виділені в поезії слова? Охарактеризуйте кожне з них одним поширеним реченням.</p>	<ol style="list-style-type: none"> Старий дідусь «справдешні байки править» – розповідає, як казку, чи байку, почуту від старих людей, правду про минулі часи, які називає дикими, про світ-темницю, духовну та фізичну убогість і спасіння народу. «Родинне коло діда оточило» – навколо дідуся сіли члени родини: сини, дочки, онуки. «На вільне слово ковано кайдани» – заборона вільного вираження думок, чесного і справедливого слова, волелюбства, переслідування вільнодумців. <i>(Можливі інші варіанти)</i> 	<p>Усього 3 б.: по 1 б. за кожну правильну відповідь.</p>
<p>3. Поділіться вашим сприйняттям образу дідуся. Відповідь запишіть двома складними реченнями. Використайте щонайменше дві цитати з поезії.</p>	<p>Леся Українка зобразила дідуся як старійшину роду, носія історичної пам'яті та моральних чеснот: він навчає онуків, розповідаючи їм «справдешні байки» про «давні дикі часи», братовбивчі війни – «затято йшов війною брат на брата», зневажену людську гідність та перевернуті моральні цінності. Він тішиться, що «іскра любові братньої» не згасла, а «розгорілася багаттям ясним», що його онуки живуть у вільній, прекрасній країні: «Щасливі дітки, ви, що народились / В лагідний час, в безпечную годину!». <i>(Можливі інші варіанти)</i></p>	<p>Усього 6 б.: по 2 б. за кожне речення, що містить повну, правильну, вичерпну відповідь, підкріплену цитатами з твору; 1 б. за речення, що містить неповну, частково правильну відповідь, підкріплену цитатою з твору; 0 б. – за недоречну відповідь чи її відсутність + 1 б. за відповідність речень заданій структурі.</p>
<p>4. Випишіть із твору Лесі Українки приклади щонайменше трьох різних видів тропів (художніх засобів). Поясніть одним</p>	<p>У творі Леся Українка вживає різноманітні засоби художньої виразності.</p> <ol style="list-style-type: none"> Епітети: «в тихім ріднім колі», «віки потомні», «лагідний час», «палким, уважним поглядом блискучим», «в далекому просторі», «світ красний, вільний» та ін. Метафори: «блукає погляд», «мрія в очах сяє», «В кормигу запрягав 	<p>Усього 5 б.: – по 1 б. за кожний правильно дібраний різновид тропів (1 x 3 = 3) + 2 б. за правильне і вичерпне тлумачення засобу виразності; 1 б. – за неповну,</p>

<p><i>реченням роль будь-якого з виписаних тропів.</i></p>	<p>народ народа», « На вільне слово ковано кайдани», «іскра любові братньої ... , що в серцях горіла тихо» тощо.</p> <p>3. <i>Гіпербола</i>: «Пів роду людського не звано людьми».</p> <p>4. <i>Антитеза</i>: «А кроволиття звалося геройством», «Патріотизмом – лютість до чужинців», «Набожністю – запеклість фанатичну», «Убожеством там звали смерть голодну», «Багатством — нагробовані мастки», «Простою — темноту безпросвітню», «Ученістю — непевне блукання», «Бездушну помсту звано правосуддям», «А самоволю деспотичну — правом» та ін.</p> <p>5. <i>Порівняння</i>: «бачу я країну, осяйну, наче світло ідеалу», «неначе світло правди», «світ темницею здавався», «розповідь, ... мов страшная казка».</p> <p>6. <i>Інверсія</i>: «втомлюся я життям щоденним», «світа далекі», «Прийдешність бачу я» та ін.</p> <p>7. <i>Оксиморон</i>: «справдешні байки».</p> <p>Вжиті в поезії епітети увиразнюють образи, допомагають зримо відчутти затишок родинного кола («в тихім ріднім колі», «тиха мрія», «старий дідусь»), змальовують жахіття життя «в давні дикі часи» і повертають нас в «світ красний, вільний», «осяйну країну», «лагідний час», «безпечну годину».</p> <p style="text-align: center;"><i>(Можливі інші варіанти)</i></p>	<p>часткову відповідь; 0 б. – за відповідь, що суперечить змістові тексту, чи її відсутність.</p>
<p>5. Складіть по два простих речення зі словами <i>гострий та розбити, вживаючи їх у прямому і переносному значеннях.</i></p>	<p>1. Гострий ніж – необхідний інструмент кухарів. Його <i>гострий</i> погляд вразив мене.</p> <p>2. Малюк <i>розбив</i> глечик і дуже засмутився. Парубок <i>розбив</i> серце красуні. <i>Чи</i>: Нещодавно ми <i>розбили</i> квітник біля школи.</p> <p style="text-align: center;"><i>(Можливі інші варіанти)</i></p>	<p>Усього 4 б.: по 1б. – за кожне речення, в якому правильно вжите слово в прямому та переносному значеннях.</p>
<p>6. Поясніть значення фразеологізмів, доберіть до кожного синонімічний фразеологізм.</p>	<p><i>Виводити на чисту воду</i> – викрити чию-небудь непорядність, нечесність, знайти правду.</p> <p><i>Синоніми</i>: зривати маску, розкривати карти, піймати на гарячому.</p> <p><i>Гав ловити</i> – марно витрачати час, нічим не займатися; байдикувати; виявляти неухважність, бути неухважним.</p> <p><i>Синоніми</i>: байдики бити; сидіти, склавши руки, бикам хвосту крутити, горобців лічити, лежні справляти, горобцям дулі давати.</p> <p style="text-align: center;"><i>(Можливі інші варіанти)</i></p>	<p>Усього 4 б.: по 1б. – за правильне тлумачення фразеологізму + по 1б. – за правильно дібраний синонім.</p>

<p>7. <i>Запишіть цифри словами.</i></p>	<p>А. Леся Українка написала близько двохсот сімдесяти віршів, а ще поеми і віршовані драматичні твори. Б. Трьома тисячами шістьмастами дев'яноста двома урочистими заходами відзначили в Україні ювілей поетеси.</p>	<p>Усього 4 б.: по 2 б. за кожен правильно записану форму числівника; по 1 б. за незначні недоліки у написанні форми числівника; 0 б. – за неправильно вжиту форму числівника чи відсутність відповіді.</p>
<p>8. <i>Запишіть слова, знявши ризку.</i></p>	<p>Стрімголов до діла день у день сяк-так коли-не-коли по двоє</p>	<p>Усього 6 б.: по 1б. за кожне правильно записане слово.</p>
<p>9. <i>На місці крапок вставте, де потрібно, пропущені літери, запишіть слова, відкриваючи дужки.</i></p>	<p>Витонч<u>е</u>ний смак і відчуття стил<u>ю</u> прищепила Лесі матір. Цікаво, що саме Олена Пчілка започаткувала моду на носіння вишиванок серед українок, хоча в ті часи все українське злі<u>с</u>но забороняли. Тож ми <u>невипадково</u> бачимо Лесю на світлинах в аристократичних сукнях і ошатних блузках, зі стильними аксесуарами. Письменниця слідувала за європейськими модними трендами, але їй надто роз<u>к</u>ішного вбрання не любила, від<u>д</u>аючи перевагу скромним, але якісним і гарним речам. А хворобу, що вразила її руку, майстерно маскувала пошитою <u>на замовлення</u> рукавичкою. <p style="text-align: right;"><i>(За О. Юрченко)</i></p> </p>	<p>Усього 8 б.:</p>
<p>10. <i>Вставте, де потрібно, пропущені розділові знаки, лапки.</i></p>	<p>...Підріси, <u>я</u> потроху, але систематично, <u>п</u>очав знайомитися з творчістю поетеси, про яку багато розмов велося в нашій родині. Спочатку мене бентежили такі заголовки, як «<u>Contra spem spero</u>», зворушувала доля «білої віли», <u>г</u>артувала впертість і завзятість шотландського лицаря. Ясно відчувалися паралелі до українського життя. Слабше запам'ятовувалися менші вірші, одне знав я певно, <u>що</u> це лірика переважно громадянська, патріотична, <u>б</u>ойова. Недарма тато назвав Лесю самотнім письменником... Особисто познайомитися з Лесею Українкою мені довго не щастило: різниця віку, <u>б</u>рак спільних зацікавлень, віддаль місць мешкання, державні кордони <u>–</u> все це не сприяло зближенню. <p style="text-align: right;"><i>(За Т. Франком)</i></p> </p>	<p>Усього 9 б.: по 1 б. за кожний правильно вставлений розділовий знак, лапки.</p>

<p><i>11. У кожній парі словосполучень <u>підкресліть</u> ті, що відповідають літературній нормі.</i></p>	<p>А. <u>Відгук</u> про книгу. Б. <u>Дякувати</u> лікарю. В. <u>Запобігти</u> хворобі. Г. <u>Навчатися</u> мови. Г. <u>Наступного</u> дня.</p>	<p>Усього 5 б.: по 1 б. за кожне правильно підкреслене словосполучення.</p>
<p><i>12. Літературознавці відзначають, що творчість Лесі Українки жива, актуальна, безконечна. Висловіть власне ставлення до творчості письменниці у вигляді міні-твору (6 -7 поширених речень). На користь ваших міркувань наведіть 3 аргументи.</i></p>		<p>Усього 10 б.: а) 3 б. за відповідність змісту тексту обраній темі: 3 б.– за повну відповідність змісту обраній темі; 2 б. – за незначні відхилення в змісті від обраної теми; 1 б. – за значні відхилення в змісті; 0 б. – за невідповідність змісту обраній темі; б) 3 б. за мовне багатство і дотримання комунікативних якостей писемного мовлення (логічність, смислову точність, виразність): 3 б.– за мовне багатство і дотримання основних комунікативних якостей писемного мовлення; 2 б. – за незначні порушення і відхилення від основних комунікативних якостей мовлення; 1 б. – за значне відхилення від основних комунікативних якостей мовлення; 0 б. – за повну відсутність мовного багатства і серйозні відхилення від основних комунікативних якостей мовлення; в) 3 б.: за аргументованість викладу: 3 б.– за наявність трьох аргументів; 2 б. – за наявність двох аргументів; 1 б. – за наявність одного аргументу; 0 б. – відсутність аргументів. г) 1 б. – за відповідність обсягу.</p>

13. Чи згодні ви з твердженням Максима Рильського: «Хто не знає свого минулого, той не вартий свого майбутнього»? Відповідь запишіть у вигляді твору-роздуму (10-12 речень). Розкриваючи тему, наведіть 3 аргументи: посилайтеся на власний досвід, життєві приклади відомих людей, приклади з художньої літератури.

Усього 13 б.:

а) відповідність змісту обраній темі:
3 б.– за повну відповідність змісту обраній темі;
2 б. – за незначні відхилення в змісті від обраної теми;
1 б. – за значні відхилення в змісті;
0 б. – за невідповідність змісту обраній темі;

б) мовне багатство і дотримання комунікативних якостей писемного мовлення (логічність, смислову точність, виразність):
3 б.– за мовне багатство і дотримання основних комунікативних якостей писемного мовлення;
2 б. – за незначні порушення і відхилення від основних комунікативних якостей мовлення;
1 б. – за значне відхилення від основних комунікативних якостей мовлення;
0 б. – за повну відсутність мовного багатства і серйозні відхилення від основних комунікативних якостей мовлення;

в) 4 б. за аргументованість викладу:
за посилання на приклади з художньої літератури (по 1 б. за кожний приклад) + за посилання на власний досвід, за посилання на життєві приклади відомих людей;

г) за композиційну стрункість і стильову єдність тексту:
3 б.– за струнку, логічно побудовану композицію і стильову єдність тексту;
2 б. – за часткове порушення композиції і стильової єдності відповіді;
1 б. за суттєві порушення;
0 б. – за повну відсутність композиційної стрункості і стильової єдності відповіді чи її відсутність.

<p>14. Укладіть словничок з п'яти елементів українського національного одягу.</p>	<p>Очіпок – головний убір одружених жінок у давні часи в Україні: він мав форму шапочки, часто з поздовжнім розрізом ззаду, який зашнуровувався, стягуючи сховане під ним волосся.</p> <p>Сорóчка – натільний чоловічий та жіночий одяг, пошитий з легкої тканини, найчастіше білого кольору; сорочки часто прикрашали вишитими візерунками, такі сорочки називали вишиванками.</p> <p>Запáска – традиційний жіночий одяг у вигляді чотирикутника з верхніми зав'язками; двома запасками покривали нижню половину тіла аж до кісточок так, щоб було видно сорочку з боків та знизу.</p> <p>Кептáр – нагрудний одяг із овчини, який носили хутром усередину, прикрашали його різноманітними шнурами, аплікацією, вишивкою.</p> <p>Шаровáри – широкі козацькі штани особливого крою з яскравої міцної тканини, які збиралися біля кісточок чи заправлялися у чоботи.</p> <p><i>(Можливі інші варіанти)</i></p>	<p>Усього 5 б.: по 1 б. за кожну правильну відповідь.</p>
<p>15. Розкажіть про три державні символи українського народу. Дайте аргументовану відповідь 4-ма поширеними реченнями.</p>	<p>Кожна сучасна держава має державні символи, які підкреслюють її суверенітет. Державний Герб, Державний Прапор і Державний Гімн – це основні державні символи України. Державний Прапор України — стяг з двох рівновеликих горизонтальних смуг синього і жовтого кольорів: верхня смуга – синього кольору, нижня – жовтого, які символізують небо і золотий лан пшениці. Державний Гімн України – фрагмент пісні «Ще не вмерла Україна» (слова Павла Чубинського, музика Михайла Вербицького), яка надихає на боротьбу за незалежність, зміцнює національний дух.</p> <p><i>(Можливі інші варіанти)</i></p>	<p>Усього 4 б.: по 1 б. за кожне правильне речення.</p>
		<p>Примітка: за орфографічну, пунктуаційну грамотність, за граматичне і стильове оформлення роботи до всіх попередніх балів додається: усього 10 балів: 10 б. – 0-1 помилка; 9 б. – якщо допущено 2-3 помилки; 8 б. – якщо допущено 4-5 помилок; 7 б. – якщо допущено 6-7 помилок; 6 б. – якщо допущено 8-9 помилок; 5 б. – якщо допущено 9-10 помилок; 4 б. – якщо допущено 11-12 помилок. Якщо в роботі допущено більше 12 помилок, бали за грамотність не додаються.</p>

--	--	--

Усього: 90 +10 =100 балів